

ТРУБАЙЧУК АНАТОЛІЙ ФОТІЙОВИЧ

1 липня 2008 р. раптово обірвалося життя вченого-історика, громадського діяча, Вчителя з великої літери Анатолія Фотійовича Трубайчука.

Він народився 22 листопада 1932 р. в місті Василькові на Київщині у родині вчителів. Дитячі роки припали на лихоліття Другої світової війни, яка вразила свідомість хлопчика й вирішила в подальшому його життєвий і науковий шлях.

Втративши на фронті батька, Анатолій Фотійович навчався у Київському інтернаті дітей війни. В 1956 він закінчив романо-германський факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка, працював спочатку редактором районної газети у місті Шпола, а згодом – «Українського історичного журналу» в Інституті історії України АН УРСР.

1971 р. А.Ф.Трубайчук захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю «всесвітня історія». Відчувши потребу у спілкуванні з молоддю та прагнення передати свої знання новому поколінню вчителів, він перейшов на роботу до Київського державного педагогічного інституту імені О.М.Горького на кафедру всесвітньої історії.

Саме тут було реалізовано унікальний феномен поєднання обдарованого вченого, громадського діяча, відданого патріота України, викладача-наставника багатьох поколінь учителів історії, що гідно несуть своє високе звання в усіх куточках держави, й просто неординарної людини.

Започаткувавши на зорі незалежності асоціацію істориків «Істина» творчої спілки вчителів, А.Ф.Трубайчук разом зі своїми учнями спромігся за досить короткий час написати і видати низку наукових праць та методичних посібників: цикл книг «XX століття: історія в портретах», до котрого ввійшли монографії «Брудершафт двох диктаторів», «Містер з парасолькою: Невіл Чемберлен», «Франклін Рузвельт», «Шарль де Голль», «Михайло Грушевський: його сподвижники й опоненти» (у співавторстві), «Беніто Муссоліні: портрет тоталітариста в історичному інтер'єрі». Анатолій Фотійович є також автором науково-методичних нарисів, що входять до циклу «XX століття: історія, економіка, політика, ідеологія», праць про дипломатичну підготовку Другої світової війни: «Пакт про ненапад: чи була альтернатива Другій світовій війні», «1939 рік: до історії радянсько-німецької змови», а також посібників для студентів і вчителів «Друга світова війна: коротка історія», «Україна у Другій світовій війні» (в співавторстві), більше ста статей та есе, які привертають неабиякий інтерес учнів, студентів, викладачів і всіх, хто цікавиться історією, бо ж написані вони яскравою, живою мовою, неповторним, притаманним авторові стилем викладу, котрий неможливо сплутати з чийось іншим. Цей стиль професійного, зацікавленого спілкування з читачем творчо перейняли його учні. Переважно це були здібні студенти, не байдужі до історії, які прагнули істини й завжди мали своє власне бачення і тлумачення її сторінок, не уникали дискусії із самим Учителем. А він водночас виховував у них здатність аналітично мислити, високий викладацький професіоналізм, повагу до особистості учнів.

1996 р. А.Ф.Трубайчуку було присвоєно звання професора. Навколо Анатолія Фотійовича гуртувалися вірні його науково-викладацьким принципам студенти, котрих сьогодні з повним правом можна назвати «школою професора Трубайчука». Без сумніву, це найзаповітніша мрія кожного вченого та викладача. Проте далеко не всім вдається досягти такого високого статусу, якого не здатна присвоїти жодна атестаційна комісія.

1998 р. в зв'язку з тяжкою хворобою Анатолій Фотійович змушений був припинити свою активну педагогічну діяльність, але продовжував плідну працю як учений-дослідник, видавши за сприяння своїх вихованців монографії «Друга світова війна» й «Дипломатична історія Другої світової війни. Курс лекцій», а також низку статей у на-

укових виданнях. Попереду було чимало цікавих творчих задумів, котрим, на жаль, не судилося здійснитись...

Світла пам'ять про Анатолія Фотійовича Трубайчука має продовжитися в його учнях, вірних своєму великому Вчителеві і правді історії.